

ZGODNJA DANICA. KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četert leta 1 gl. 20 kr. V tiskarni sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za 1/2 leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj XLIX.

V Ljubljani, 3. mal. travna 1896.

List 14.

Marija pod križem svojega Sina.

Tam stoji pri križu lesu,
Kjer Njen Sin je po telesu
Bičan, s ternjem kronan, križan,
Vsled pregeh za nas ponižan.
Žebli grozni, kaj ste strili?
Sina Materi vmorili!
Grešnik moreš še grešiti
Ko njo vidiš solze liti?

Vidiš, Njo kak roke vije!
Kak serce kipí in bije
Vsled bolesti oh največe,
Ki Njo v dušo žge in peče,
O zares uboga Mati,
Kak Ti hočem pomagati,
Ker sem sam Ti to uzročil?
O da b' vedno solze točil!

Prav do smerti je vgrenjena
Od britkosti duša njena.
Ker tak močno Ga ljubila,
Ki je Njega Mati bila;
Smela se je imen'vati
Za resnico Bóžja Mati;
In sedaj Ga vidi tuki,
V neizmerni smertni muki!

Kdo popisal bi čutila,
Ktera so serce polnila?
O da bi se k Njej vsi zbrali,
Ž njo pod križem žalovali!
Saj smo z grehi zakrivali,
Da so Sina nanj pribili;
Kdaj nek' bomo zadostili,
Kdaj Ti žalost povernili!

D. G.

Sin Božji oznanjen, prišel, svet odrešil, umerl.

Ta praznik je sicer že minul, je pa tako imeniten, da se moramo k njemu nazaj verniti. Ta praznik je eden najstarejših, pa tudi eden najlepših praznikov sv. Cerkve. Ta dan je Marija dosegla čast Božje Matere. Po starodavnem izročilu je bil ta dan, 25. sušca, Adam vstvarjen, Kristus se je včlovečil in tudi umerl. (P. Leonh. Goffine, kath. Haddpost. str. 498.)

List sv. maše tega dneva obsega pretehtno obljubo našega Odrešenika. Ta obljuba je bila storjena blizu 740 let pred Kristusovim rojstvom po preroku Izaiju kralju Ahazu na povelje Boga samega.

Obljuba se glasi:

„Tiste dni je govoril Gospod Ahazu, rekoč:
„Prosi si znamenje od Gospoda svojega Boga ali od zdolaj iz globočine, ali od zgorej iz visočine.“
In rekel je Ahaz: „Ne bom prosil in ne skušal Gospoda.“ In rekel je prerok: „Poslušajte tedaj, Davidova hiša! Vam je li premalo nadlegovati ljudi, da ste nadležni tudi mojemu Bogu? Za tega voljo vam bo dal Gospod sam znamenje: glejte, devica bo spočela in rodila Sinu, in se bo imenovalo njegovo ime Emanuel. Surovo maslo in med bo jedel, da bo vedel zavreči hudo in izvoliti dobro.“

Da se misel tega berila bolj razume, naj bode opomnjeno:

Kralj Ahaz je kraljeval v judovskem kraljestvu (743—728 p. Kr.), ki je obsegalo dva rodova, Juda in Benjamina. Glavno mesto je bilo Jeruzalem, kjer je bil tudi tempelj, postavno svetišče Božje za vse ljudstvo.

Druzih deset rodov se je bilo l. 975 pod Jeroboam-om od kraljestva judovskega odtergalo, in vstanovili so kraljestvo Izraelovo ali samarijsko. Ti prebivalci so služili večji del poganškemu malikovalstvu, katero je bil zanikarni kralj zapovedal. Iz svetega pisma so sprejeli samo pet bukev Mozesovih, druge svete knjige stare zaveze so pa zaverгли.

Za časa kralja Ahaza se je bil zvezal izraelski kralj Facee s sirskega kraljem Razin-om, z namenom osvojiti si judovsko kraljestvo in Ahaza pahniti s prestola.

Prihrumela sta s severa doli v deželo, jo opustošila, prebivalce nekaj pomorila, nekaj pa kot jetnike odpeljala. Oblegala sta Jeruzalem in Ahaz je bil v njem zapert. Razun tega so se vzdignili na jugu Filiščani in Idumejci zoper njegovo kraljestvo.

V tem nevarnem položaju pride pred kralja prerok Izaija.

Zagotavljal mu je v imenu Božjem, da bode Jeruzalem in celo njegovo kraljestvo gotovo rešeno sovražnikov: v dokaz za to lahko zahteva od Boga kakoršen koli čudež.

Ahaz pa zaničljivo odverne ponudbo in Božjo pomoč ter se sklicuje linavsko na prepoved Mojzesovo (5. Mojz. 6, 16.), da se Boga ne sme skušati.

Ahaz je bil namreč udan malikovavstvu in ni veroval v vsegamogočnost pravega Boga, temveč se je veliko bolj opiral na pomoč poganških Asircev in svojih lastnih malikov.

Tedaj je Izaija svaril odpadnega kralja in hišo Davidovo, katere ohranitelj je bil Ahaz, rekoč: „Ali vam še ni dosti, da mučite poterpežljivost človeka, preroka? Celotna poterpežljivost in nezmerno prizanašljivost Božjo si prederznete mučiti!

Prerok je hotel s tem reči: „Ti, o kralj, in vi iz rodovine Davidove sicer niste vredni rešitve in ohranitve kraljestva Judovega: toda vsled prejšnje obljube Božje, po kateri ima priti iz rodu Davidovega prihodnji Mesija (Jerem. 23, 5.), bode pri vsi vaši nezvestobi obstajalo kraljestvo vaše še tako dolgo, dokler ne pride odrešenik človeškega rodu, Emanuel, Bog-človek. Ta bode premagal še vse drugači mogočne sovražnike, kot so Sirci in Samarijani, Filiščani in Idumejci, namreč, „satana, greh, smert.“

In celo za časa brezbožne kraljice Atalije, ktera je dala vse potomce Davidove pomoriti, je skerbela Bog za to, da je ušel smerti saj deček Joas iz rodu Davidovega. Proti Božjemu sklepu ne more nič ne človeška ne peklenska zlobnost.

Zarad prihodnjega Mesija je bilo pod Ahazom — ne zarad brezbožnega kralja, ampak zarad Božje obljube — tudi kraljestvo judovsko rešeno iz rok sovražnikov, in celo še prej, kakor deček Emanuel, kateri se je skozi dve ali tri leta hranil s surovim maslom in medom, dokler ni prišel do odločilnih let, ko je hudo zavergel in dobro izvolil.

Zavoljo Odrešenika je zadobilo vse človeštvo spravo z Bogom.

Kot mater prihodnjega Odrešenika, Emanuela, je imenoval prerok posebej od Boga izbrano, pa ne katerokoli nedoločeno Devico.

Kar je 740 let pred Kristusom preroški glas napovedal, to nam poroča sv. evangelij tega dneva kot doseženo.

Eden izmed najjemenitnejših nebeških knezov je poslan od Boga v Nazaret, mestice v Galileji.

Komu velja obiskovanje nebeškega poslanca? Stermite! Ubogi devici, katera izhaja iz rodu Davidovega. Živela je kot navadna ženska v samotni. Angelj jo je našel pri molitvi. Kakšen ukaz ali sklep Božji ji oznanja nadangelj Gabriel? Ji morda ponuja kraljevo krono kraljestva judovskega? O tem ni besede.

Kaj ji je rekel angelj? Pred vsem jo je v največjem spoštovanju ogovoril s pozdravom „Ave“.

S tem pozdravom je združil več častnih naslovov.

„Češčena,“ tako jo je nagovoril,

„milosti polna,“

„Gospod je s teboj,“

„blažena si med ženami.“

Vzrok teh častnih naslovov je pojasnil z besedami:

„Našla si milost pri Bogu.“

„Glej, spočela bodeš in Sinu rodila, in njegovo ime imenuj Jezus.“

„Ta bode velik in Sin Najvišjega imenovan. In dal mu bo Gospod Bog sedež Davida, njegovega očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj, in njegovemu kraljestvu ne bo konca.“

Da pomiri milosti polno, vendar ponižno devico, ktera se je cenila nevredno tolike časti, pristavi angelj:

„Sveti Duh bo prišel v te, in moč Najvišjega te bo obsenčila; zato bo Sveto, katero bo rojeno iz tebe, Sin Božji imenovano.“

„Pri Bogu ni nemogoča nobena reč.“ (Luk. 1.)

To je pomen preslavnega praznika „Oznanjenja.“ Zato list „Stimen von Karmel,“ ki to popisuje, pristavlja navdušene besede: „Razveseljuj se, o zemlja! Slavite vsi narodi Gospoda

Jezusa Kristusa in častite njegovo Mater, brezmadežno Devico Marijo!

Jezus Kristus je nam resnično obljubljeni Emanuel: Bog — z — nami. Le po njem, Bog-človeku, dosežemo srečo in zveličanje za čas in za večnost.

Hvala torej Jezusu Kristusu vse večne čase!

In tebe, o Marija, častimo kot od Boga izbrano Mater našega Odrešenika!

Zveličar sveta je bil tedaj prvim staršem že po prvem grehu obljubljen, prišel je na svet, delal, učil, s čudeži svoj nauk poterjeval in današnji dan, veliki petek, sv. Cerkev obhaja smert, britko smert Njegovo. Nehvaležni judje so ga v dan pred velikonočjo izročili Ponciju Pilatu, neusmiljeni neverski vojaki so ga strahovito topli in bičali, s ternjem kronali, med psovanjem in zasramovanjem s težkim križem obložili, peljali na goro mertvaških glav in med dvema razbojnikoma so ga s toliko grozovitostjo križali in s križem povzdignili, da se ne dá dopovedati. Vse to je pa storila strahota človeškega greha in vsakterih pregreh, hudobij in ostudnostij. V najgrozovitiših britkostih in bolečinah je dušo izdihnil in doveršil odrešenje zagrešenega človeštva.

S tem je jasno pokazal Jezus Kristus, kako strašno veliko hudo je greh, ker zanj je moral Sin Božji umreti, da je zadostil božji pravici. S tem je pokazal nezmerno svojo ljubezen do ljudi: zakaj kolikor več kdo za koga stori in terpi, toliko več ljubezen kaže do njega. S tem je pokazal, kako nezmerno veliko ceno ima človeška duša, in kako je resna Njegova volja, da bi vse rešil, vse zveličal. Kristus tedaj nima zadolženja, ako se grešnik pogubi, ker je toliko storil, da bi vsem milost pridobil in jih zveličal. (P. Leonh. Goffine.)

Kaj nam je tedaj storiti, da se odrešenja udeležimo? O veliki Bog in Zveličar, usmili se nas!

MIHAEL,

po božji milosti in po božjem uemiljenju

knez in škof lavantinski.

mногоčastiti duhovščini in vsem vernikom svoje škofije pozdrav, blagoslov in vse dobro od Boga Očeta in Boga Sina v edinosti sv. Duha!

II.

(Dalje.)

K povelečevanju prevzvišenega imena Jezusovega mnogo premore mično znamenje imena Jezusovega, katero prav pogosto nahajamo v cerkvenem in zasebnem življenju. Sveti se nad

cerkvenimi vrati, pa krasi altarje, križe, bandera, slike in kipe, mašno opravo, kelihe, monštrance in drugo cerkveno orodje. Vem, predragi mi v Gospodu, da ste že vsi to podobo videli in ogledovali: ali pa ste jo tudi vsi umeli, tega ne vem tako gotovo. In zato se mi ne dozdeva odveč, to mikavno znamenje, imenovano tudi monogram ali imenopis Jezusov, vam pobliže razjasniti. Symbol ali znak božjega imena Jezusovega obstoji iz treh latinskih pismen **I H S**, katera imajo navadno v sredi nad seboj še križ in pod seboj tri žeblice, stikajoče se s svojimi konicami. Celo podobo obkroža še semtertje žarni venec. Posamezni pisatelji razlagajo ta sveti gerb: Jezus hortator Sanctorum. Jezus hrabrost svetnikov. Drugi: Jezus homo salvator, ali Jezus hominum salvator. Jezus človek odrešenik, ali Jezus odrešenik ljudij. Še drugi berejo: In hoc salus, ali tudi, Jezus hostia salutaris. V njem je zveličanje, ali Jezus je daritev zveličavna. Častiti očetje jezuiti značijo s to podobo svoje redovno geslo: Jesum habemus socium. Jezusa imamo tovariša. Toda te tri skrivnostne čerke so bile že davno v navadi, predno je bila družba Jezusova ustanovljena. Slovenski bi ta tri pismena brali in tolmačili: Jezus hrana svetnikov; ali, Jezusu hvala, slava; ali pa tudi Jezusa hvalijo Slovenci. Neredko srečamo razlaganje, po katerem te tri čerke s pogledom na križ zgoraj in na žeblice spodaj izražajo stavek: Jezusa so judje, hajdje, sovražniki na križ pribili. —

Najpravilnejše tolmačenje vtegne biti pač ono, po katerem rečene tri čerke pomenjajo skrajšano ime Jezus. Toda kako? Pervo čerko **I** in tretjo **S** nahajamo v imenu Jezus, ne pa druge **H**. Sicer pa je bila navada, pisati ime Jezus ne kakor sedaj s petimi čerkami, marveč med **I** in **e** stavljati goltnico **h**, tako da se je beseda Jezus glasila s šestimi čerkami **Jhesus**. To pričajo rokopisi sv. Pisma, mašnih knjig, brevijarijev in molitvenikov iz dobe pred iznajdbo tiskarstva. Celo v najstarejših natiskih nahajamo ime s šestimi čerkami. Lastna imena so navadno skrajševali, kar se je posebno rado dogajalo s tolikokrat pisanim imenom Jezusovim. Pisali so prvi dve čerki in pa zadnjo, torej **Ihs**, in sicer po tedanji šegi z malimi latinskimi ali mnogoveč z gotiškimi voglatimi pismeni. Čertica preko srednje čerke **h** je značila, da se je beseda skrajšala. Ta poprečna čertica čez gornji del malega latiškega **h** pa izgleda kakor križ. — Da dotične tri čerke res ne obsegajo nič drugega, kakor imenokaz božjega Zveličarja, je razvidno tudi iz nastopne razlage. Te tri čerke

se namreč smatrajo za okrajšavo gerškega imena IHSOTY , $\text{I}\eta\sigma\omicron\upsilon\varsigma$, torej IHS. Da na koncu ne stoji Σ temveč S prihaja od ondot, ker so gerški imenopis polatinili. Čerko H so prideržali ali zato, ker so pisali in izgovarjali Jhesus, kakor Johannes namesto Joannes; ali pa je H gerški H ali Eta, tako da je IHS toliko, kakor IHS . — Razložitev, da pomenjajo znane tri čerke ime Jezus, poterjuje pač tudi pogosto združenje obeh imenopisov IHS in XPC, to je Jezus Kristus; kakor tudi obeh znamenj IHS in MA, to je Jezus, Marija.*)

S pripomočjo cerkvene zgodovine se da ta mična staroslavna podoba Jezusovega imena tudi prav pametno pojasniti. Cesar Konstantin Veliki je po pripovedi Evsebija, očeta cerkvene zgodovine, leta 311 v vojski zoper Maksencija, zakletega sovražnika kerščanstva, ob solénem zahodu v žarečih se večernih oblakih zagledal križ z napisom: In hoc signo vinces. Začetne čerke teh četirih besedic so vtegnili stari italijanski slikarji v spomin na ta izredni dogodek, morebiti zavoljo pogrešanja potrebnega prostora, rabiti le s prvimi tremi začetnicami. Ne redkokrat vidimo podobo križa nad srednjo čerko in tri žeblje pod njo. Ako si namesto treh žebeljev mislimo čerko V, katera se je menda iz nevednosti spremenila v tri žeblje, imamo četrte čerke: IHVS, to je: In hoc signo vinces. V tem znamenju bodeš zmagal.

Glejte, v Kristusu ljubljani škofljani, kako umnostna in pomenljiva je podoba imena Jezusovega. Kader jo v prihodnje zagledate, spomnite se, kaj pomenja in naznanja. Sploh pa hočemo vsi presladko ime svojega božjega Zveličarja vedno v sercu nositi, je z besedo in dejanjem posvečevati in spoštovati, kakor je storil slavni apostol sv. Pavel, ki navaja v svojih zlatih listih to presveto ime 219krat in ime Kristus 400krat. Z vso pobožnostjo in vsem spoštovanjem hočemo klicati to najsvetejše ime in nikdar ga nočemo nepotrebno in nepremišljeno izgovarjati, še manje pa isto zlorabiti za kletev ali rotitev. Z veruim zaupanjem v moč in krepost tega

*) V drugem delu znamenite knjige »Anton Joseph Binterim. Denkwürdigkeiten der christkatholischen Kirche« stoji na strani 361 opomba, da se ime IHSOTY v gerškem jeziku nahaja tako le skrajšano: **IHC**. — Na Agleškem in Irskem je najti starih cerkev, v katerih se to ime nahaja takole pisano: **Iho**. Ta **h** se ujema z gerškim H ali η , **e** ob koncu pa je druga oblika za gerški Σ , ki je bil v srednjem veku, ko so se v gerščini malo pečali, zamenjam s latinskim **S**. — Sicer se pa tu in tam nahaja še tudi oblika **IHW**, katera znači tožilnik IHSOTYN . — Spomina vredno je še razlaganje, da so imenovane tri čerke **IHS** soglasnice hebrejskega samostavnika Jehošua, ki pomenja to, kar Jezus, odrešenik, zveličar.

imena hočemo klicati Jezusa z ozirom na obljubo našega Gospoda in učenika: „Karkoli bode Očeta prosili v Mojem imenu, vam bode storil, da bo Oče povelčan v Sinu. Ako me bode česa prosili v Mojem imenu, vam bodem storil.“ (Jan. 14, 13. 14.) Klicati hočemo premočno ime s čistim in ponižnim srcem, to se pravi, v stanu posvečujoče milosti, v svetem Duhu; ker nihče ne more reči Gospod Jezus, kakor samo v svetem Duhu. (I. Kor. 12, 3.) Posluževati se hočemo najlepšega in najčastitljivšega pozdrava: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Pri tem se vdeležimo še odpustka petdeset dnij, kolikorkrat pri medsebojnem pozdravljenju izgovorimo te hvalne besede in se nam odgovori: Amen. Konečno še želimo po apostolskem opominu vse, kar storimo v besedi ali v dejanju, storiti v imenu našega Gospoda Jezusa (Kol. 3. 17), da bodo tako naša imena zapisana v knjigo večnega življenja. Da, Jezusu hočemo živeti, Jezusu hočemo umreti, Jezusovi hočemo biti živi in mertvi. Blagoslovljen je sad tvojega telesa, Jezus! (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Vstajenje Gospodovo.

Narava mlada, glej, blestí
Se v svitu mlade zóre.
Gospod je vstal! — Veselja klic
Prešinja vse prostore.
Zatert je pekel, ž njim pa smert,
In nam spet rajski dom odpert.
Aleluja!

Hudobnih bil je sklenil svet,
Pravičnega končati,
Da bi potem resnice se
Ne bilo več mu bati.
Naklep je sicer zveršil svoj;
A kratek bil mu je pokoj.
Aleluja!

Vložili ga v skalovje so,
Oh, zemlje mu sovražne,
In zapečaten grob Njegov
Moči obdale stražne;
A zmage dan se je pričel,
Nam pa rešenja dan vesel.
Aleluja!

Čuj silni se vzbudi potres,
Skalovja stan razpoči;
In glej, Zveličar dvigne se
Iz groba v lastni moči.
Obraz mu rajsko je krasan,
In svit odseva mu iz ran.
Aleluja!

Pač prazen bil je tvoj naklep,
In vsi brez vspeha trudi,

Skušnjavec pekla, idi zdaj,
Pri nas se več ne mudi.
Sramotno, glej, premagan si,
In nimaš več do nas moči.
Aleluja!

Pozdravljen pa Rešitelj nam
V zahvale bodi glasih,
Ki si zaterl peklenko moč
V vseh krajih in v vseh časih!
Zastavo zmage dvigni zdaj,
In vodi nas v svoj mili raj.
Aleluja!

Oh, mnogo pač jih spava še,
Ki v grob zmotnjav so legli;
Želimo, da bi vstali spet
In večni raj dosegli.
Pomagaj vstati jim, Gospod,
In spravi jih na pravo pot!
Aleluja!

Človeštvu pride zadnji dan,
In revij vsej njegovi;
Življenja slast, terpljenje vse
Mu vzamejo grobovi.
Takrat pa Zmagovalec naš
Z močjo nas novo spet obdáš.
Aleluja!

Tvoj sodnji glas, strašan tako,
Vso zemljo bo pretresel,
In angelj tvoj terpljenja križ
V znak zmage bo prinesel.
Mi vstali bomo iz grobov
In s Tabo vék začeli nov.
Aleluja!

Zato pa prosimo, Gospod,
Ti vodi naša pota,
Da nas v pogubo ne spelja
Pekla sovražna zmeta.
Naj milosti nas Tvoje vir
Pripelje vse v nebeški mir;
Aleluja!

J. P. Belostenski.

Ljubljana. (Naredbe za veliki teden in zoper potres.) V stoljni cerkvi in po vsi škofiji se slovesno veršijo opravila velikega tedna. V Šenkjavcu je veliki petek ob 1/2 6ih zjutraj križev pot; prično se druga opravila ob 3/4 9. po molitvah je odkritje križa, procesija k božjemu grobu in naposled pridiga (nemška). Veliko soboto je o 1/2 6ih zjutraj blagoslovljenje ognja; ob 1/4 9 se prično druga opravila: blagoslovljenje velikonočne sveče, „profecije,“ posvečenje kerstne vode in ob 10ih velika sv. maša. Popoldne ob 4ih slovesne velikonočne jutranjice, potem slovesno vstajenje in procesija. (Vsi verni kristjani pokleknejo, ko se s presv. Rešnjim Telesom mimo gre in možki odkriti ostanejo pri procesiji. Ljubljana se šteje k omikanim mestom in tega je pričakovati toliko več pri tako slavnem opravilu, kakor je procesija z Najsvetejšim.) Oznanilo v Šenkjavcu pravi: „Najvljudnije ste povabljeni vsi, zlasti pa udje bratovščine vednega češčenja, da se prav mnogoštevilno

vdeležite procesije, s svečami spremljajoči od smerti vstalega Zveličarja. Sveče naj se zaradi nevarnosti ognja prižgo še le zunaj cerkve.

Na veliko nedeljo po slovesni veliki sv. maši bodo prevzvišeni gospod knez in škof podelili papežev blagoslov s popolnim odpustkom za vse tiste, kateri ta dan prejmo sv. Obhajilo, ki so navzoči pri blagoslovu in ki molijo za sv. Cerkev, za sv. Očeta in za škofa. Koliko dobrega morejo s tem storiti za se, in za svoje ljube mertve! —

Vsi trije zadnji dnevi velikega tedna — četrtek, petek, sabota — so še posebno ostri postni dnevi, prepovedane so mesne jedi in dovoljeno je, le po enkrat na dan do sitega se najesti.

Vsled obljube, storjene 12. maja lanskega leta, verstila se bode procesija ljubljanskega mesta s S. Rešnjim Telesom iz stoljne cerkve h kapelici Matere Božje, ki je blizu farne cerkve sv. Petra, v zahvalo, da nas ni zadela še hujša nesreča, in da Boga prosimo, naj šibo potresa milostno za zmeraj odverne od našega mesta in naše dežele. — Ako bi bilo vreme neugodno, da bi se morala procesija opustiti, izpostavljeno bode od treh do štirih S Rešnje Telo, potem bodo litanije; kerščanskega nauka ne bo ta dan.

Druga obljuba, ta dan storjena, zadeva vstanovitev peterih ss. maš na čast svetnikom, ki se kot posebni pomočniki zoper šibo potresa časté in na pomoč kličejo. V ta namen, da se za vstanovo večnih maš nabere potrebna glavnica, postavljene bodo veliko nedeljo in veliki ponedeljek skrinjice, da verniki darujejo po svoji prosti volji in zmožnosti v ta namen, s čimur se tako priporoče v varstvo božje tudi za prihodnje čase. —

To so cerkvene naredbe za te dni, zlasti potrebna reč pa je še to, da bi se vsi verniki prav iz serca k Bogu obrnili, prav vredno opravili velikonočno spoved, da bi se grešniki in slaboverci resnično poboljšali v lastno korist, v prid svojih in v zveličavni izgled svojemu bližnjemu

Monitum ad Clerum de electionibus politicis denuo inculcatur. (Iz ljublj. škofijskega lista.) Gravibus malis et scandalis, occasione electionum politicarum non raro enascentibus, occurrere volentes, Nostro monito, die 9. octobris a. e. publicato, serio praecipimus, „ut quicumque de clero ad munus deputati aspirat sive ipse, sive proponitur ab aliis, antequam candidaturam pro tali munere suscipit, episcopum de hoc certiore reddat, quidque ille sentiat exquirat.“

Quum nullum majus dioecesi afferri possit detrimentum, quam si viri de clero ipso Superiorum suorum praecepta parvipendant talique agendi modo etiam laicis inobedientiae praebent exemplum, quod nuper factum vehementer dolemus: hinc dictum monitum non solum denuo inculcamus, sed etiam sub poena suspensionis ipso facto incurrendae observandum hisce praecipimus.

Datum Labaci, die 6 Martii 1896.

† JACOBUS, Pr. Eppus.

O položaju. Neka kmetica piše v dunajski list te-le važne besede: Dandanes hočejo skoraj vsi ljudje dobro živeti, jesti in piti; delati pa ne. Ko sta nekdanj Abraham in Lot imela premalo paše za svoje čede, in so se hlapci med saboj prepirali, rekel je Abraham Lotu: „Naj ne bo prepira med nama, saj sva brata;

ločiva se. Lot izvolil si je lepi in rodovitni kraj ob Jordanu in je bival v Sodomi. Tudi dandanes tiščé ljudje v Sodomo: vsaki hoče le uživati. Veliko jih gre v mesto zato, da bi se odtegnili kmetskemu delu, če tudi dostikrat pomanjkanje terpé. Veliko zlo sedanjih dni je brezverstvo. Dosti jih je, ki so le po imenu kristjani; veliko jih je, ki gostilno raji obiskujejo, kakor cerkev, katerih Bog je denar. Dostikrat pridna gospodinja doma joka in zdihuje radi pomanjkanja denarja in živeža; mož pa sedi v gostilni, se napije in razsaja potem doma. Razkošno življenje se je pri vsih stanovih vdomačilo, pri visokih in nizkih, pri učenih in neučenih.

Poglej, kaka nečimernost je pri obleki, koliko se časa in denarja potratí? Odtod izvirajo tožbe o pomanjkanji in dolgovih. Še hujše pa bode, če pride do vojske, ko bode večina možkih pri vojaki in bomo zavidali mertve v grobih.

Vernimo se k pravi veri, brez vere ne more nobena država obstati. Začeli smo novo leto, poverimo se v duhu, vzemimo v roko katekizem, knjigo, ki leži toliko zanemarjena in pozabljena, ta knjiga naj pride v roke imenitnim in priprostim in tudi postavodajalcem, da nam oskerte postave in se ljubi mir ohrani. Eno novo knjigo ima gotovo vsaka hiša, to je, koledar. To leto 1896 je prestopno leto, ki ima 366 dni, morda tudi med njimi kakí černi in osodopolni dnevi, o katerih bode Bog nad nas šibo svojo stegnil.

Toda naj pride, kar koli, delajmo in deržimo se dobrega, in zvesto spolnujmo dolžnosti do Boga, do samega sebe, do bližnjega in do domačih — in ljubi Bog bode tudi naše delo blagoslovil. A. K.

Dunaj. (Lepo priznanje*) Z veseljem Vam naznanjam, da sta se dva koncerta dragih ljubljanskih rojakov izverstno ponesla. Naj očitno priznam: Od društva, kakor je „Glasbena Matica“ tembolj, ker ima veliko število krepko izurjenih članov, se je veliko pričakovalo; in vendar z radostjo poterjujem, da so vspehi tega društva vsako pričakovanje še močno presegali. Sklep članov, da se očitno skažejo na šunnem kraju, kakor je Dunaj, je bil sicer videti derzovit, a zopet zelo srečen. Vsi pevci in pevke, — videlo se jim je precej, — so bili čisto in celo pri svoji stvari; napevi so izredno vstrezali, splošno so hvalili izgledno izurjenost, — burno ploskanje in živalna pohvala je bila v vsej meri zaslužena. Tedaj, ne da bi kaj več govoril, razun kar je čista resnica, Vam moram poročati: Naši rojaki so s serčnim nastopom splošno občudovanje zbudili, pridobili si čast in priznanje, ter tudi dokaz, da Slovenci, čeprav se vsled svoje skromnosti ne štejejo ravno med prve in merodajne narode, se vendar na širnem polju lepih umetnosti morejo poskušati z vsakim narodom. Častitam torej iz serca k tako lepemu in srečnemu vspehu.

Prof. J. R.

Iz Torina. (Don Rua, č. g. Jan. Smrekarju.) Častiti in dragi gospod! Prejel sem z veliko radostjo poročilo o konferenci blagih slovenskih sotrudnikov. Iskrena hvala za zbirko o konferenci sami. Prosim, bodite tako priljudni in naznanite dobrim pomoč-

* Znano je, da je bila „Glasbena Matica“ one dni poslala lepo število svojega izurjenega pevstva na Dunaj zahvalit se verim Dunajčanom v nekterih koncertih za preblago pomoč, ki so jo skazali Kranjcem o veliki škodi, ki jo je bil naredil potres lansko leto o veliki noči. Ta dopis tedaj kaže, kakošen vspeh je doseglo omenjeno pevstvo v glavnem mestu cesarstva.

nikom in pomočnicam našo priserčno zahvalo in zagotovilo, da iskreno prosimo Gospoda, naj bi obilno zlival nebeški blagoslov na nje in njihove družine. Tudi papež Leon XIII so poslali Svoj očetovski blagoslov vsim pomočnikom, kateri se bodo zbrali k salezijanskim konferencam, in to se je zgodilo, ko je naš Don-Erione o prazniku sv. Frančiška imel čast ter bil vsprejet v posebnem zašlišanji, — žal mi je, da poprej nisem imel časa naznaniti to veselo novico... Z vsim spoštovanjem, Vaš ves vdani sluga, duhoven, Mih. Rua.

Dopis iz Jugoslovenije (Konec) Bilo bi dobro in koristno; ako bi imela vsaka cerkvena pokrajina samostan redovnikov Trapistov. Koliko bi se z molitvami in s službo Božjo, celo v noči zadostovalo za velike nečasti, za mnoga žaljenja, ki se godijo s pregrehami noč in dan Gospodu Bogu, in bi se sprosil, pridobilo usmiljenja, milosti in blagoslova Božjega! Naravnalo in pripomoglo naj bi se s tem, da bi poleg samostanov Trapistov bili tudi sirotnih dečkov zavodi, v kojih bi vzgojevali in učili Trapisti, ali bi pa dobili Salezijance, ktere bi trapiški samostan oskerbeval z delom, obertnijstvom in gospodarstvom svojim in jih vzderževal. Slavna lavantinska biskopija ima opatijo trapiško, dobro in velepotrebno bi bilo prositi in nakloniti Trapiste, da bi i oni napravili sirotnih dečkov zavod; ako še nimajo zadostno slovenskih vzgojilnih in učilnih močij, naj bi sprejeli v deški zavod Salezijance; ako pa teh še ni slovenskih, naj bi se zmožni mladenči poslali v Don Boskov-sal-zijanski zavod (kakor jih je že več iz Kranjskega). In tako bi se to od prave strani, od cerkvenih dostojanstvenikov sprožilo, vzbudilo, prosilo in naročilo; gotovo bi dobrodelni trapisti to storili. Tudi bivši apostolski vikarij so s pogojo, ako bodejo napravili zavod sirotnih dečkov, sprejeli trapiste v bosanski tedanji apost. vikariat.

Žal, da sposobnih, razumniških in vernih Slovencev tako malo pristopa v ta spokorni cerkveni red; pa še ono malo, kar jih pride, mnogi kmalu odstopijo in premalo jih ostane redovnim sinovom sv. Bernarda. Ako Francozi in Nemci postanejo in ostanejo verli Trapisti, kako ne bi imelo več vernih Slovencev tolike serčnosti? Kaj so Slovenci manj verni in bolj omehkuženi? Pokoro mora delati vsak, kdor hoče priti v nebesa; čisto nedolžnih odraslih je malo, pa tudi nedolžni, ako hočejo takovi ostati in se zveličati, morajo spokorno živeti. Zatoraj Slovenci ne bojte, ne plašite se strogega in spokornega cerkvenega reda! Ne strašite se postati Trapisti; tudi ni tako težavno in neprenesljivo trapiško življenje, kakor se morebiti dozdeva. Trapisti so krepki, mirni, zadovoljni in notranje veseli menihi, akoprav nimajo goljufive nasladnosti tega sveta, samo treba je več žive vere in ljubezni do terpečega, križanega Jezusa, potem je lahko biti strogi spokorni redovnik Trapist! Kako srečen bo marsikteri revež liberallec, brezverski socialista, ki ga groza hvata pred potresom, ako bi rajše v Ljubljani ali v Savo vergel svoje strupeno pero ali drugo orodje, s katerim si je pogubljenje zaslužil, in šel k Trapistom pokoro delat, ter bi se rešil večne nesreče, ki mu je morebiti že prav blizo. In če tega ne, glej saj, da se resnično poverneš h kerščansko-katoliškim vernikom in vredno opraviš velikonočno spoved in sv. Obhajilo. A.

Razgled po svetu.

Dunaj. († P. Maks. Klinkowström.) 29. marca, ob 2/3, 2 je umrl v kolegiju v Kalksburgu preč. P. M. Klinkowström, duhoven družbe Jezusove. Rojen je bil na Dunaji 21. oktobra 1819, pristopil v red 1. 1834. Pogreb je bil v ponedeljek 30. u. m. Ranjki je bil biser redovnega in sploh duhovskega stanu. Zlasti je slovel, kakor pokojni brat njegov Jožef, po krasnih in jedernatih cerkvenih govorih. Pridigoval je po več mestih, med drugimi tudi pri nas v Ljubljani dalj časa. Govoril je s tisto močjo, ki presune po besedah apostelnovih usque ad divisionem animae et corporis, in s tisto milobo, katera dovede serca do zveličavnih sklepov. Tisoč in tisoč tistih, ki so bili priče njegovih resnično svetih govorov, in ki so bili njih vpljiva deležni, vsi ti blagoslavlajo spomin njegov in molijo pobožno za njegov dušni blagor.

Berlin in katoličanstvo. (Konec.) V nedeljo, dne 1. marca, ob 3 popoldne je bil misijon za otroke. Že ob 1 uri so prihajali otroci v velikih trumah pod vodstvom učiteljev in učiteljic, ki so dajali lep zgled s svojim plemenitim vedenjem. Videle so se jim v očeh solze ginjenja. Ob 3h je bilo v cerkvi do 5000 otrok. Najpervo so zapeli, potem pa jim je misijonar v kratkih besedah na serce govoril sledeče nauke in resnice:

„Varuj se greha! Govori resnico! Ljubi stariše! Spoštuj učenike! Moli! Varuj nedolžnost!“ Časih je spodbudil govornik njihovo pazljivost z vprašanji, ki so jih takoj jednoglasno odgovorili.

K sklepi pridigi, ki je bila določena na nedeljo ob šestih zvečer, je prišlo silno veliko ljudstva od blizo in od daleč. Že ob štirih je bila cerkev že tako zelo polna, da se je moralo na tisoče ljudi verniti, ker niso mogli več dobiti prostora. Komaj se je pregnjetel misijonar do prižnice. Govor je pričel z besedami: „Le to me boli danes, da je cerkev sv. Hedvige tako majhna in ne more sprejeti še enkrat toliko ljudij.“ Nato je govoril o trojnem misijonskem spominu, o besedi, o križu in o blagoslovu, in sicer o besedi ljubezni (glejte, čujte, molite!), o misijonskem križu in o papeževem blagoslovu. To so bile priserčne besede odhajajočega prijatelja, in odgovarjale so jim solze v očeh poslušavcev.

Vdeležba pri prejemanju sv. zakramentov je bila nepričakovano velika. Misijonarji so spovedovali od šestih zjutraj do ene ure popoldne in potem od treh pa do polnoči. Podpirali so jih pridno drugi duhovni. Prihajali so moški in ženske, stari in mladi, ubogi in bogati, in čakali so poterpežljivo po cele ure, dokler niso prišli na versto. Koliko jih je našlo tukaj dušni mir in zgubljeno srečo, koliko se jih je spravilo z Bogom!

Po misijonu so se sošli misijonarji z berolinskimi gg duhovni. Zbranih je bilo kakih 40 duhovnov. To je bil lep večer. Prelat Jahuel je govoril o vspehih bivšega misijona in je izrekel upanje, da misijon obrodi mnogo sadov. Potem pa je vodnik misijona govoril v vtisku, ki so ga napravili nanj berolinski katoličani.

„Prepričan sem,“ dejal je, „da jih je v Berlinu mnogo, ki so samo po imenu katoličani. To je že verjetno v tako velikem mestu, kjer večina prebivalcev ni katoliške vere. Ali tudi teh je na tisoče, s katerimi smo bivali te dni v dotiki, in so katoličani,

ki so vredni naše pohvale in občudovanja. To so terdni, pravi katoličani, ki darujejo za svoje prepričanje več, kakor bi si mogli drugod po čisto kat. deželah misliti. Ganilo me je zvesto poslušanje pri pridigah, pa velika vestnost pri spovedi. Skoro vsi so želeli opraviti vesoljno spoved, in to so zverševali tako natančno, da nam ni bilo treba še posebej izpraševati. Ob kratkem: berolinski katoličani so nam zelo všeč s svojo omiko in gorečnostjo. Hvala za to gre zlasti gg duhovnom.“

Bilo je že pozno, a čakalo je še nad tisoč m. ž na pričetek ljudsk-ga shoda, h kateremu so obljubili priti tudi očetje redemptoristi. Pater Freund je poprijel besedo in dokazoval, da prijatelj ljudstva ni ne liberalizem ne socijalizem, temveč katoličanstvo. Liberalizem je spodkopal ljudsko blagostanje in mu je hotel uzeti najsvetejše, to je, vero. Veri in vsemu družabnemu redu se upira socijalna demokracija — in govornik je dokazal, kako silno škodljivo je to počenjanje vsemu občinstvu. Pravi blagor in srečo more dati le samo kerščanstvo, čigar vstanovnik je Jezus Kristus, sicer iz plemenite rodbine, a Sin revnih starišev. K sklepu poziva govornik poslušavce k molitvi, k jedinstvi, k vztrajnosti, posebno v katoliškem društvenem življenju...

Misijon bo gotovo ostal v vednem spominu katoličanom berolinskim in tudi misijonarjem. Po besedah prelata Jahuela bodo sledili kmalo drugi misijoni za obnovitev versko-nravnega duha in katoliške zavesti. (Gl. „Reichsp. št. 75. 1899.)

Anglo-egipčanske razmere Zelo čudne razmere so to dobo med velikimi močmi. Pred nekaj časom je glas počil, da Turčija zahteva, naj Anglija zapusti Egipt, kterege ima, djal bi, čisto v oblasti. Med tem je bil Lah v Abesiniji strašno tepen, kakor je zaslužil s svojim nečednim počenjanjem na Italijanskem, in vsled vedno večega pritegovanja mohamedanskih dervišev k Meneliku je mladolaško plazarstvo v Abesiniji v skrajno nevarnost še večih ali saj ne manjših porazov. Anglež to spazi in jo je prav dobro spredel v svojo korist ter prosil od evropskih vlad privoljenje, da sme nekatere tisuče svojih vojakov poslati v Dongolo ob Abesiniji, s čimur namreč bi se derviši ustrašili in hiteli zamurska posestva braniti. V to je pa Anglež moral imeti privoljenje od evropskih raznih vlad. Italija, se vé da, je serčno rada privolila, tako baje tudi Avstrija in Nemčija; le samo Francija noče nič o tem slišati. Rusija se menda ni še odločila, kam da segne: najberž potegne s Francijo, kakor tudi zdaj naznanjajo, da Francija in Rusija zahtevate veliki shod v ta namen. Kako se bode ta vozal rešil, je važno vprašanje. Med tem so anglo-egipčani že na poti proti Dongoli in so se z derviši že nekoliko praskanili, kakor se naznanja.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec mali traven (april) 1896. (Spis poterjen od sv. Očeta.)

a) Glavni namen:

Dobro časništvo.

b) Posebni nameni:

7.) **Velikonočni torek.** Škofje in prelatje. Premaganje velikih ovir splošno koristnih podjetij. Potrebne stavbe

8.) **S. Netkar.** Vradniki in častniki. Katoliška delavska nasebina. Poterpljenje v žalostnih razmerah. Slaboumni.

9.) **S. Marija Kleofa.** Odstranjenje samosilnega novošegnega vladanja v obleki. Dekliške šole in višje šole za hčere.

10.) **S. Apolonij.** Naraščaj kat. šol na Japonskem. Pogum za spreobrnitev k spoznani resnici. Pomoč v hudih zakonskih težavah.

11.) **S. Leon Veliki.** Sveti Oče in rimsko vprašanje. Zgodovinarji. Hude skerbi v skušnjavah. Več na duhu bolnih.

12.) **Bela nedelja.** Dostojno praznovanje prvega sv. Obhajila. Katoliška dijaška društva. Blagoslov pri pomladnih setvah.

13.) **S. Hermenegild.** Špansko in Portugalsko Prenehanje zvičajnega nasprotovanja proti ljudskim misijonom v Švici.

14.) **S. Justin.** Švedija in Norvegija. Naraščaj gojencev po samostanskih solah. Znanstveno podjetje.

15.) **S. Krescencij.** Ženski posli in delavke. Bolnišnice in naprave za uboge. Odvritev velikih škod pri premočenju.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe. — Bolan duhoven za zdravje. — Št rje arasheni grešniki živo priporočeni za spreobrnjenje.

Zahvala.

Moja že priletna sestra je imela hudo pljučnico in pritisnila se je še vročinska bolezen ter smo z zdravnikom vred obupali nad njenim ozdravljenjem. V tej veliki sili sem se zatekla k sv. Antonu Pad. in k Sv. Družini, Jezusu, Mariji Jožefu, in opravljala sem njim na čast pobožnost devet torkov, pa obljubila očitno razglasiti, ako bom uslišana. In zdaj je že tako terdna in zdrava, da je veselje. Bodi čast in hvala Sv. Družini in sv. Antonu Pad.!

Od Št. Vida na Dolenjskem.

Listek za raznoterosti.

Ljubljana. Prihodnji četrtek, 9. aprila, bode v uršulinski cerkvi ob 5ih zjutraj sv. maša pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom za ude bratovščine „vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa“ in slovenska pridiga. Med sv. mašo je skupno sv. obhajilo za ude. Tudi ob 4ih zjutraj bo sv. maša za žive in umerle ude bratovščine.

Ljubljana. Razpisana je župnija Št. Vid v Cirkniški dekaniji. — Prošnje za faro Št. Vid so obrniti na slavno lastništvo patronskega posestva Nadlišek. Zadnji rok za vlaganje je 12. april 1896.

Kanonično vmeščena sta bila oč. gospoda: Matija Novak na župnijo Pöllandl, 14. januarija, in Jožef Pristov na župnijo Prežganje, 22. januarija 1896.

Premeščeni so naslednji oč. gg. kapelani: Frančišek Kušar iz Begunj kot župni vpravitelj v Št. Vid pri Cirknici, Anton Hribar iz Dobrove v Horjul, Janez Dolinar iz Šempetra pri Novem mestu v Černomelj in Jakob Pokorn v Stari Terg pri Poljanah.

Umerl je dne 22. februarja č. g. Janez Čibašek, župnik pri sv. Vidu pri Cirknici. — Priporoča se v molitev častiti duhovščini. (Šk. List.)

Za pirhe! Pomladni Glasi, posvečeni slovenski mladini, z 8 slikami. VI. Vredil in založil Matija Prelesnik 1896, v katol. tiskarni v Ljubljani.

Prišli so nam ti dragi „Glasi“ ravnokar pred oči. Tebi, ljuba mladina, so posvečeni in ponudijo ti velik snopič prelepega cvetja v prozi in poeziji; torej ne moremo v naglici več povedati razun tega:

Mladina, sezi urno po njih; prelepe pisanice so za Veliko noč!

Škof zgorel. „Kremser Zeitung“ piše: 12. marcija okoli petih je pričelo goreti šolsko poslopje v Varni na Bulgarskem, kjer je stanoval armenski škof. — in v nekoliko minutah je bil že žertev ognja. Zastonj je klical na pomoč; zgorel je. Najstrašnejše pa je to, da so zanetili turki, ki so posebno škofu po življenju stregli. Goreti je namreč jelo pri stopnicah, potem pa na vsih štirih straneh poslopja. Škof si je nakopal sovraštvo turkov s tem, da je v Dobriču in Varni spodbujal Armence, naj podpirajo bedne svoje rojake v Mali Aziji. (Pač marsikteri imajo tukaj priliko, kosmato vest si izpraševati.

Prav veséle velikonočne praznike — Bog daj našim predragim bralcem, dobrotnikom naših dobrih dijakov, in vsem ljubim Slovincem!

Opomba blagim dopisovalcem. Več prav lepih spisov pride prihodnjič, zlasti tudi dopisov iz Afrike, ker veliki teden je nastopila neka gnječa.

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: »Za pirhe« 5 gld. č. g. župn. J. D. s Št. Vida. — Slavna kmetiška posojilnica na Verhniki 20 gld. s prošnjo, da bi se marljivemu dijaku O. podpora po zmožnosti zvikšala. (Zgodilo se bode; serčna hvala! Vr.) — Mislil sem; Zgubljena sta — ranjska dva; ker sta pa dobljena bila — naj ju »miza ima. —

Za sv. Detinstvo: Katar. Mulej 1 gld. — Č. g. S. Ažman, župnik na Boh. Bistrici, 8 gld. — Č. g. A. Rudolf, kap. v Ternovem, 38 gld. 21 kr. — Č. g. J. Žagar, kap. v Ilirjah, 40 gld. — Č. g. župn. Martin Narobe 2 gld.

Za cerkev sv. Jožefa v Prjedoru: M. Z. 10 gld. — Iz idrije več oseb, 5 gld. 90 kr.: da bi sv. Jožef prosil za nas v sedanjih hudih bojih, posebno pa o smertni uri. — Č. g. župnik Martin Narobe 2 gld.

Za naše Salezijance: Č. g. Janez Eder, žup. v. p. 30 gld.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu: Farni vrad S. Trojice na Dolenjskem 2 gld. 35 kr. — Semiška fara 11 gld. 10 kr. — Č. g. župnik Jan Keršič 7 gld. 50 kr. zbir.

Za misijone oo. Trapistov v Bosni: G. Anton Kocmur 5 gld.

Za Armence, vdove in sirote od Turkov pomorjenih mož: Fara Stariterg 38 gld. 50 kr.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Predoselj 25 gld. — Neimen. 40 sld. — Iz Černomlja po č. g. Pristov-u 80 gld. — Č. g. prof. Svetina 2 gld. — Iz Šmartnega pod Šmarno goro 60 gld. — Z Ledin 4 gld. — Z Dobernič 24 gld. 20 sld. — Iz Zagracca 21 gld. 40 sld. — Iz Velesovega 16 gld. — S Stranj 15 gld. — Iz Mokronoga 7 gld. 20 sld. — Iz Št. Lorenca ob Temenici 28 gld. — S Št. Gregorja 25 gld. 25 sld. — S Černega Verha nad Polhovem Gradcem 10 gld. 10 sld. — Po oč. gg. Uršulinkah v Ljubljani 15 gld. 33 sld. — Iz Leskovca 41 gld. 95 sld. — Iz Košane 24 gld. — Iz Zaplane 32 gld. 40 sld. — S Trate 37 gld. — Z Vrhpolja pri Moravčah 13 gld. 80 sld. — S Koroške Belo 25 gld.